

การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม
เรื่อง การปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม
ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา
ของเขตพื้นที่การศึกษา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

**เรื่อง การปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ของเขต
พื้นที่การศึกษา**

ผู้รับผิดชอบ : กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

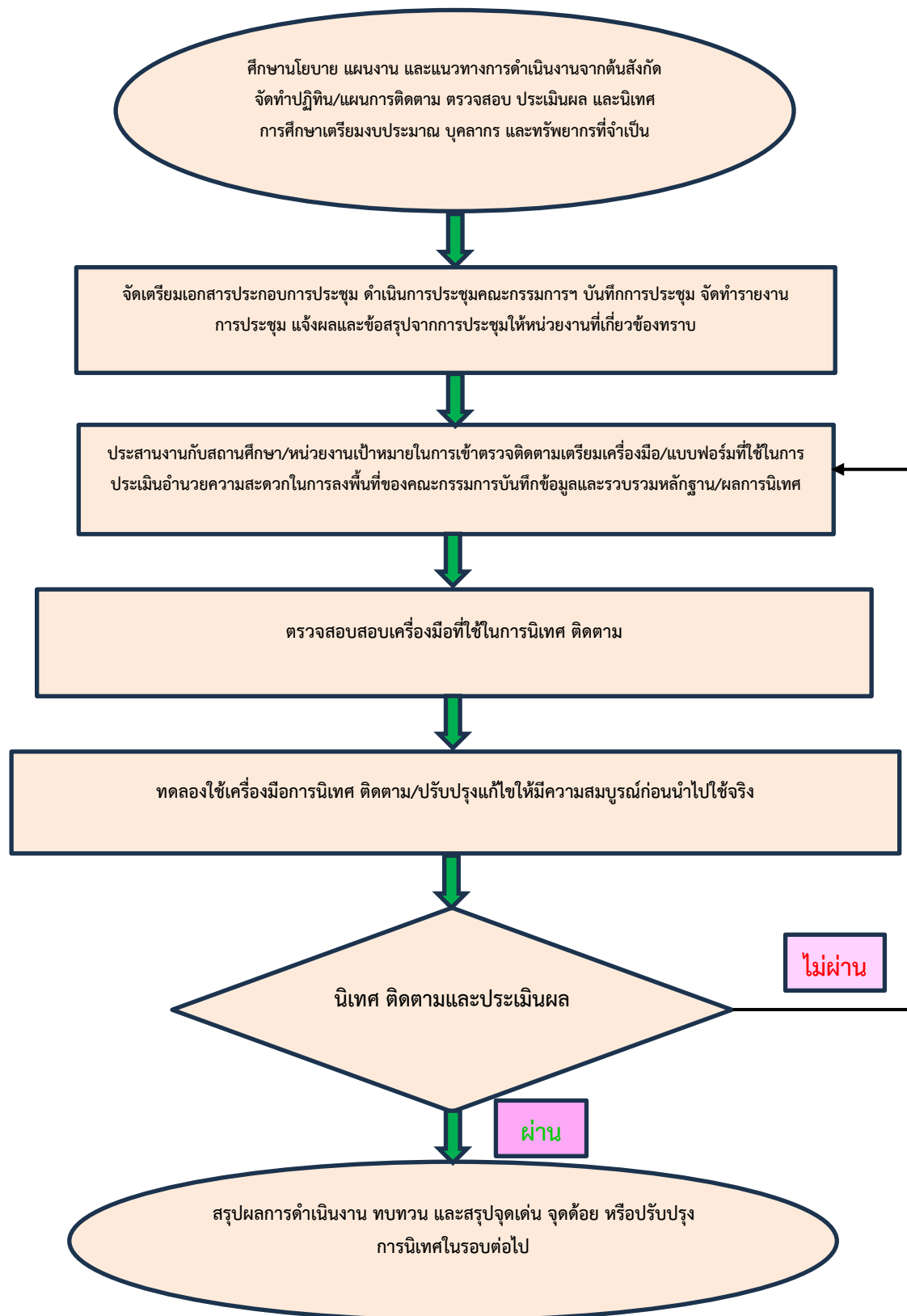
1. ความเป็นมา

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีความสำคัญกับการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นให้สถานศึกษาดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้มีการ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา เป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา

เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจดังกล่าวเป็นไปอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา ของเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อร่วมกันดำเนินการนิเทศ ติดตาม และให้ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ

ในกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ นั้น ตำแหน่ง “เลขานุการคณะกรรมการฯ” ถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนงาน เป็นผู้รับผิดชอบในการวางแผน ประสานงาน จัดเตรียมข้อมูล เอกสาร และสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้คณะกรรมการฯ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ขั้นตอนในการดำเนินงาน

1. วางแผนการดำเนินงาน

ศึกษานโยบาย แผนงาน และแนวทางการดำเนินงานจากต้นสังกัด เช่น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานและจัดทำปฏิทิน/แผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาเตรียมงบประมาณ บุคลากร และทรัพยากรที่จำเป็น

2. จัดประชุมคณะกรรมการ

จัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุม เช่น ระเบียบวาระ รายงาน ฯลฯ นัดหมาย และดำเนินการประชุมคณะกรรมการฯ จัดบันทึกการประชุม และจัดทำรายงานการประชุมอย่างเป็นทางการ แจ้งผลและข้อสรุปจากการประชุมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

3. ดำเนินงานติดตาม ตรวจสอบ และนิเทศ

ประสานงานกับสถานศึกษา/หน่วยงานเป้าหมายในการเข้าตรวจ ติดตามเตรียมเครื่องมือ/แบบฟอร์มที่ใช้ในการประเมินอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่ของคณะกรรมการบันทึกข้อมูลและรวบรวมหลักฐาน/ผลการนิเทศ

4. สรุปผลและรายงาน

รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์ผลการดำเนินงานจัดทำรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาเสนอรายงานต่อผู้บริหาร และหน่วยงานต้นสังกัดแจ้งผลการดำเนินงานให้สถานศึกษานำไปปรับปรุงพัฒนา

5. ติดตามผลและประเมินผลซ้ำ

ติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ จัดทำรายงานสรุปผลการพัฒนา/แก้ไขของสถานศึกษาปรับปรุงแนวทางและกระบวนการนิเทศในรอบถัดไป

3. สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

1. บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. มีบทบาทในการสนับสนุนและกำกับดูแลการจัดการศึกษาในระดับเขตพื้นที่ให้มีคุณภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ โดยปฏิบัติหน้าที่หลัก ๆ ได้แก่ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาการนิเทศการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. มีส่วนร่วมในหลายมิติของกระบวนการพัฒนาการศึกษา ดังนี้

ด้านนโยบายและแผน : มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะต่อแผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงแผนนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

ด้านกรนิเทศภาคสนาม : ร่วมออกนิเทศสถานศึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ บรรยากาศการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ

ด้านการประเมิน : ร่วมเป็นคณะกรรมการในการประเมินสถานศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพ เช่น การประเมินความพร้อมก่อนเปิดเรียน การประเมินผลตามมาตรฐานการศึกษา

ด้านการประชุมและตัดสินใจ : เข้าร่วมประชุมวางแผน ติดตามความก้าวหน้า วิเคราะห์ปัญหา และเสนอแนวทางแก้ไขร่วมกับเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. ผลลัพธ์จากการมีส่วนร่วมส่งผลให้กระบวนการนิเทศและประเมินผลมีมิติที่รอบด้าน โปร่งใส และมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้นทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน ก่อให้เกิดการพัฒนา นโยบายและแนวทางการดำเนินงานที่ตอบโจทย์บริบทของสถานศึกษาและเขตพื้นที่ สนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพต่อเนื่อง

4. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในอนาคต สร้างระบบติดตามผลที่มีประสิทธิภาพและเปิดเผยข้อมูล ให้คณะกรรมการรับทราบได้ตลอดเวลาจัดอบรม/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้แก่คณะกรรมการเพื่อเสริมศักยภาพในการทำงานส่งเสริมบทบาทเชิงรุกของคณะกรรมการในการเสนอนวัตกรรมหรือแนวทางพัฒนาพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง ก.ต.ป.น. กับสถานศึกษาและชุมชนอย่างเป็นระบบ

4. ผลจากการมีส่วนร่วม

1. ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ส่งผลให้สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและบริบทของพื้นที่ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาโรงเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก โดยเฉพาะในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเกิดการนิเทศและประเมินผลเชิงคุณภาพที่เน้นการปรับปรุงพัฒนา มากกว่าการควบคุมหรือตรวจสอบเพียงอย่างเดียว

2. ด้านการบริหารจัดการ

สร้างความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และความเชื่อมั่นในระบบการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งผลให้การจัดทำแผนงาน โครงการ และการใช้ทรัพยากรมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำหนดทิศทางการศึกษา

3. ด้านการมีส่วนร่วมและความร่วมมือ

ทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานราชการ สถานศึกษา และชุมชนในการพัฒนาการศึกษาคณะกรรมการสามารถเป็น "สะพานเชื่อม" ระหว่างเขตพื้นที่กับโรงเรียน ทำให้เสียงของสถานศึกษาและประชาชนถูกนำไปใช้ในเชิงนโยบายสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ยั่งยืนในการสนับสนุนการศึกษาในพื้นที่

4. ด้านการพัฒนากลไกการนิเทศและประเมินผล

ส่งเสริมการพัฒนารูปแบบ เครื่องมือ และกระบวนการนิเทศและประเมินผลให้เหมาะสมกับบริบทช่วยให้เกิดการนิเทศแบบมีส่วนร่วม (Participatory Supervision) ที่เน้นการพัฒนามากกว่าการตัดสิน ข้อมูลจากการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการนำไปสู่การปรับปรุงแผนการนิเทศและนโยบายของเขตพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การนำผลการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. พัฒนาเชิงนโยบายและการวางแผน

ใช้ข้อเสนอแนะของ ก.ต.ป.น. เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการ และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสะท้อนภาพรวมของจุดแข็ง - จุดอ่อนที่เกิดขึ้นจากการติดตาม/ประเมินผล นำมาปรับเป้าหมายให้สอดคล้องกับบริบทพัฒนาแนวทางการดำเนินงานที่เน้นความร่วมมือ โปร่งใส และตรวจสอบได้

2. ปรับปรุงกระบวนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล

ใช้ผลจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนา รูปแบบ/เครื่องมือ การนิเทศให้เหมาะสมกับสภาพจริงของโรงเรียนส่งเสริมการนิเทศแบบ “ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา” มากกว่าการสั่งการจากบนลงล่างนำ

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการลงพื้นที่ไปปรับปรุงกระบวนการนิเทศครั้งต่อไป เช่น การเลือกประเด็นนิเทศ, ทีมงาน, วิธีการนิเทศ ฯลฯ

3. พัฒนาเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในระดับพื้นที่

สร้างและขยายเครือข่ายความร่วมมือทางการศึกษา โดยใช้คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. เป็นกลไกกลางในการเชื่อมโยงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน อปท. และภาคีอื่น ๆ โดยยึดแนวคิด "การศึกษาของทุกคน เพื่อทุกคน โดยทุกคน" นำบทเรียนความสำเร็จจากการมีส่วนร่วมไปขยายผลสู่โรงเรียนหรือเครือข่ายอื่นในพื้นที่

4. พัฒนาศักยภาพบุคลากร

ใช้ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเป็นฐานในการออกแบบแผนพัฒนาบุคลากร ทั้งในระดับเขตและโรงเรียน เช่น ทักษะการบริหาร การจัดการเรียนรู้ การใช้ข้อมูล ฯลฯ สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่และศึกษานิเทศก์มีทักษะด้าน การทำงานแบบมีส่วนร่วม การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

5. ยกระดับการสื่อสารและการรายงานผล

ปรับปรุงระบบรายงานผลและการสื่อสารให้ โปร่งใสและเข้าใจง่าย โดยอ้างอิงข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการจัดให้มีเวทีสื่อสารผลการดำเนินงานกับประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. อย่างสม่ำเสมอพัฒนา Dashboard หรือระบบข้อมูลที่เปิดเผยและสามารถเข้าถึงได้ง่ายสำหรับการติดตามผลร่วมกัน

6. ปัญหาและอุปสรรค

1. ด้านการบริหารจัดการ

- ขาดการบูรณาการแผนงานระหว่าง ก.ต.ป.น. กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- การสื่อสารภายในคณะกรรมการและระหว่างหน่วยงานยังไม่มีประสิทธิภาพ

2. ด้านบุคลากร/คณะกรรมการ

- ขาดการอบรมเสริมสร้างสมรรถนะ หรือพัฒนาทักษะที่จำเป็น
- กรรมการบางส่วนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมหรือการนิเทศได้อย่างต่อเนื่องเนื่องจากภารกิจหลักประจำ

3. ด้านข้อมูลและเครื่องมือ

- ขาดข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอและทันสมัยในการตัดสินใจและวางแผน
- ข้อมูลจากสถานศึกษาขาดความถูกต้องและความน่าเชื่อถือในบางครั้ง

4. ด้านการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา

- สถานศึกษาไม่เข้าใจบทบาท ก.ต.ป.น. อย่างถ่องแท้ จึงเกิดความกังวลหรือไม่เปิดรับ
- ขาดความร่วมมือจากผู้บริหารหรือครูในการให้ข้อมูลหรือการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

5. ด้านงบประมาณและทรัพยากร

- งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอหรือไม่ต่อเนื่อง
- ขาดเครื่องมือ เทคโนโลยี หรือระบบสนับสนุนให้คณะกรรมการสามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ข้อเสนอแนะ

- กำหนดแนวทางการดำเนินงานของ ก.ต.ป.น. อย่างเป็นระบบและชัดเจน เช่น การวางแผนประจำปี การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตามอย่างมีวัตถุประสงค์

- พัฒนาและจัดทำเครื่องมือการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เช่น แบบฟอร์มรายงาน แบบประเมินตนเอง
- จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารทำความเข้าใจบทบาทของ ก.ต.ป.น. แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา
- จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของ ก.ต.ป.น. อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง สนับสนุน อุปกรณ์ เทคโนโลยี หรือค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่/จัดกิจกรรม ให้แก่คณะกรรมการ

8. ภาพกิจกรรม

ประมวลภาพกิจกรรม

ประชุมคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา
(ก.ต.ป.น.) Onsite และ Online

ประชุมคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา
(ก.ต.ป.น.) Onsite และ Online

ร่วมวางแผนการติดตามและนิเทศการศึกษา

ร่วมวางแผนการติดตามและนิเทศการศึกษา

คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา
(ก.ต.ป.น.) ร่วมประชุมวางแผนกานิเทศในรูปแบบ Onsite และ Online

คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา
(ก.ต.ป.น.) ร่วมประชุมวางแผนงานนิเทศในรูปแบบ Onsite และ Online